

derude i Holbæk Amt havde begyndt at sætte i Gang. Men denne Sag har, som flere Gange bemærket og antydet under andre Sagers Behandling her i Thinget fundet tilbørlig Rigsdagens Billigelse og navnlig Folkethingets Billigelse ved, at der har været tilstaaet denne Skole, denne Gaard eller dette Foretagende et aarligt Tilskud som, hvis de havde faaet det, da de begyndte at realisere deres Tanke, vistnok vilde have gjort, at de aldrig vare komne i den Situation, som de nu ere komne i. Spørgsmaalet er saa her, om det er muligt og fornuftigt uden at faae Konsekventer, som det vilde være urimeligt og ufornuftigt at forlange, at nogen Finantsminister skulde gaa ind paa, at komme disse Mænd til Hjælp, altsaa uden at der stables Konsekventer til Stede for Fremtiden. Jeg kan nok tænke, at det er det, som den ærede Minister er bange for, at dette skulde skabe Konsekventer, som hverken han eller nogen fornuftig Finantsminister kan tage imod. Derfor kunde jeg have ønsket fuldt ud at støtte dette Forslag, som er stillet af de 15 Mænd, hvis Ministeren vilde paataage sig paa sit Ansvar at gaa ind paa at give dem en Gave af 25,000 Kr. Jeg tror ikke, at der vilde ske nogen Ulykke derved. Det forekommer mig, at naar Bønderne slutte sig sammen og ville begynde et saadant Foretagende, og de saa efter at være komne saadan affæd, ingen Hjælp faae fra Statsmagtens Side, saa er det nedslaaende, naar der overfor saadanne Tilfælde ikke kan ydes nogen rimelig og fornuftig Støtte. Vil Ministeren ikke, eller kan han ikke gaa ind paa dette Forslag, vil jeg meget bede ham om at tage mod det Endringsforslag, som den ærede Ordfører har stillet, nemlig at det bliver saaledes, at de laane 25,000 Kr. mod Sikkerhed efter 50,000 Kr., som staaar forud i Eiendommen. Denne Eiendom er jo kjøbt i 1875 og har ikke kostet saa lidt, nemlig 96,000 Kr., og nu have disse Landmænd i Holbækegnen i den Grad spyttet i Bøssen, at de have offret 58,000 Kr. paa dette Foretagende, og nu staa Landmændene i Holbækegnen saaledes, at deres Landbosforening, som kun har 550 Medlemmer, maa om Aaret svare 1700 Kroner for at holde den Sag oppe. Men det kan man sige sig selv, at en Landbosforening paa 550 Medlemmer, som først skal ud med 1700 Kr. til at støtte dette Foretagende, kan ikke udrette ret meget Andet. Nu er Forholdet det, at naar disse Mænd kunde faae 25,000 Kr. rentefrit og uopsigeligt og med Pant i Eiendommen næst efter 50,000 Kr. — Eiendommen har, som sagt, i

1875 kostet 96,000 Kr. — vilde de maaste kunne ride Stormen af, saa at der ingen Kalamitet skete, og der kunde saa maaste paa dette Sted udvikle sig Noget af det, som var paatænkt fra først af. Forholdene ere nemlig i dette Dieblit saaledes, at først skuldes der 44,000 til en Sparekasse, hvoraf der svares 5 pCt., saa til en privat Mand 14,000 Kr., hvoraf der svares 6 pCt., saa endelig et Laan paa 16,000 Kr., som 53 af disse Mænd, der have været med til at udrette Noget ikke alene for sig selv, men for Landbruget, ville komme til at bløde for, og af denne sidste Prioritet svares der naturligvis 4 pCt. Rente; desuden er der laant 9000 Kr. af Statskassen, men dette Beløb afdrages hvert Aar med en lille Sum. Naar nu disse Mænd fik et saadant Laan som foreslaaet af Statskassen, saa vilde de naturligvis kunne faae rimelige og fornuftige Prioriteter, og saa vilde de være i Stand til at blive fri for en saa urimelig Gjæld, som det er i vor Tid at have 16,000 Kr. til 6 pCt. Saa kunne de ogsaa ad den Vej spare Noget og faae deres Forhold ordnede saaledes, at det bliver muligt for dem i alt Fald nogenlunde stadesløst at komme ud af den Historie, og, hvad der fremdeles er deres Haab, se, om det ikke var muligt virkelig at faae begyndt paa det Foretagende, som de fra Begyndelsen af havde ment at ville reise der, nemlig en Landbrugsskole efter det Mønster, som blev udviklet, da vi behandlede denne Sag paa Finantsloven, og som da fik Tilslutning. Derfor vil jeg meget anmode den ærede Minister, om han ikke tror at kunne gaa ind paa at give dem dette Laan paa disse Betingelser. Hvad det gjælder om er at faae et Resultat, og kunne vi ikke naae det, de 15 Mænd forlange, har jeg Haab om, at vi mulig kunne naae det, som den ærede Ordfører har stillet Endringsforslag om, og det vilde mulig gjøre, at Sagen kunde gaa, naar den blev ordnet paa den Maade. Det vil jeg altsaa anbefale Finantsministeren at stille sig velvillig til. Jeg synes, at det ingen uheldige Konsekventer kan føre med sig. Jeg skulde ikke have sagt et eneste Ord til Fordel for denne Sag, hvis jeg ikke ved, som Medlem af Finantsudvalget, saa godt som muligt at sætte mig ind i denne Sag og ved at gaa tilbage gennem flere Aar, saa langt vi kunne forfølge denne Sag, havde faaet den bestemte Overbevisning, at det, der er sket ved Faurbogaard, er ikke et Foretagende, som er lavet for at tjene Penge, men det er stabt i hele Landbrugets Interesse, og saa synes jeg virkelig, vi bør støtte det, naar vi kunne gjøre det paa en fornuftig